

Ciència per ser optimistes

Cada any es publiquen desenes de milers de treballs científics, però de tots els que he tingut constància aquests darrers dotze mesos en vull destacar dos per la càrrega simbòlica que tenen en relació amb l'optimisme. El primer fa referència a una vacuna contra la malària que s'ha assajat a l'Àfrica. La malària és una malaltia provocada per un paràsit, un protozou que es transmet per la picada de mosquits del grup dels anòfels. Cada any moren unes 800.000 persones de malària, principalment nens africans. En aquesta prova, en què han participat 15.000 nens de menys de 18 mesos, s'ha assolit un nivell de protecció que s'acosta al 60% dels vacunats. I sens dubte els infants han de ser el principal motiu d'optimisme de qualsevol societat.

El segon treball ateny l'espectacular desenvolupament de les tècniques de cirurgia *in utero*, que permeten abordar determinats problemes de salut abans del naixement, dintre l'úter matern. En aquest sentit, ha estat notícia la intervenció realitzada a una nena de Solsona en la setmana 26 de gestació amb una tècnica pionera que ha permès corregir-li una espina bífida, una malformació congènita que afecta la part posterior de les vèrtebres i de la medul·la espinal i que provoca, entre altres efectes, paràlisi a les cames. Aquesta nena podrà caminar, podrà avançar mentalment i també físicament. I l'optimisme, com discutiré en els següents paràgrafs, també va indissociablement lligat a la capacitat d'avançar.

L'optimisme és una característica humana que, com qualsevol aspecte mental, és conseqüència del funcionament del cervell, de la relació entre la biologia i l'ambient. Per aquest motiu es pot analitzar des del punt de vista sociològic i també, de forma complementària, científic. Si ens centrem en la ciència, els avenços científics haurien de tenir sempre un component intrínsec d'optimisme. D'una banda, perquè afavoreix la predisposició mental necessària per buscar solucions als problemes, un aspecte que psicòlegs i sociòlegs coneixen bé, i aquesta predisposició potencia els processos creatius associats a l'activitat científica –de fet, els mecanismes neurals de l'optimisme i la creativitat comparteixen determinats neurotransmissors–. De l'altra, perquè els avenços cien-

DAVID
BUENO I TORRENS

PROFESSOR I INVESTIGADOR DE
GENÈTICA DE LA UB I
DIVULGADOR DE LA CIÈNCIA

tífics ens permeten superar els nostres coneixements, la qual cosa sovint es tradueix en un increment de la nostra qualitat de vida, i alhora estimulen el plaer intel·lectual de superar els límits establerts, un plaer que alimenta l'optimisme.

Curiosament, tots dos motius es relacionen amb característiques pròpies de la infantesa –aquesta és la raó de les notícies amb què he obert l'article–, atès que és el període vital en què la sensació d'avançar, la capacitat creativa i l'optimisme innats es manifesten amb més intensitat –altrament, el comportament instintiu dels vailets no seria esforçar-se per créixer i fer-se grans–. Tanmateix, calen més motius per a l'optimisme que veure avançar els infants amb pas ferm per obrir els seus propis camins?●